1852. **N°. 5**

LEYDSCHE COURANT

De Courant wordt Maandag, Woensdag en Vrijdag uitgegeven. Die van Maandag komt uit Zaturdag Avond.

VRIJDAG, 7 MEI.

De Prijs der Courant is f 12 in het jaar; de afzonderlijke nommers worden tegen 10 Centen afgegeven.

BINNENLANDSCHE BERIGTEN.

LEYDEN, 6 Mei.

Bij besluit van den 30sten April jl., heeft Z. M. goedgevonden het bij besluit van 5 December 1851 (*Staatsbl.* nº. 149) ingestelde *eereteeken* tot belooning van eervolle langdurige werkelijke dienst bij de schutterij alhier, onder anderen toe te kennen aan:

I. Henkes, Majoor, met den personelen rang van Luitenant-Kolonel; D. Tieboel Siegenbeek, Kapitein, met den personelen rang van Majoor; P. Bresser, 1sten Luitenant-Adjudant en P. van Oijen, 2den Luitenant-Kwartiermeester; W. Kuyters, Adjudant-Onderofficier; A. K. Valkes en J. H. Coronel, Sergeant-Majoors; J. D. Masteller, Horenblazer; H. H. Stentzler, W. Hilverstijn, M. A. de Wild, A. de Wild, A. Terdu, P. Dee en A. Crama, Tamboers; allen bij de dienstdoende schutterij. J. Hartevelt, B. P. van Hees en M. Couvée, voormalige Kapiteins. H. B. de Goey en J. C. van Vuuren, voormalige Sergeant-Majoors. P. Ramakers, W. Lut, J. Braggaar, P. Engelbregt en J. Berg, voormalige Sergeanten. P. van der Waard, J. Verstraten en J. Platteel, voormalige Korporaals. C. Dee, voormalig Korporaal-Tamboer. D. Lens, A. Wallaart, J. A. van Bemmelen, W. de Nie, A. Holtz, I. Fles en J. J. van der Pot, voormalige Muzikanten. G. de Groot, A. van der Horn, I. Goedeljee, J. Vernet, C. Gerdijn, J. P. van der Pompe, A. van der Henst, J. Sakkelen, D. van der Kaay, I. Rijke, I. Schreuder, P. Kolderman, J. Slegtenhorst, J. Schouten Pietersz., C. Verhoog, N. A. van der Heyden en P. Semerwil, voormalige Schutters. W. van der Velden, C. C. Kraneveld, W. F. Staffeu, J. J. Mulder en H. Hooldonk, voormalige Tamboers. B. Oostendorp Verbrugge, voormalig Kapitein en M. Schaalje, voormalig 2de Luitenant; beiden wonende te Leyderdorp.

In het geheel is in de provincie Zuidholland aan 340 personen het onderscheidingsteeken toegekend, onder welke ruim 100 muziekanten en tamboers.

— In Julij zal de Maatschappij ter bevordering van Nijverheid, te Haarlem, haar 75-ste algemeene vergadering vieren. In den avond van den 20sten zal eene bijeenkomst van afgevaardigden en leden plaats hebben, den 21sten zal ten 2 ure, door den Heer Directeur, Prof. A. H. v. d. Boon Mesch, in de Groote Kerk eene feestrede worden gehouden, voorafgegaan en besloten door de muzijk van het wereldberoemd orgel. Tot bijwoning dier plegtigheid zal Z. M. de Koning, Beschermheer der Maatschappij, worden uitgenoodigd. De plegtigheid zal met eenen maaltijd worden besloten.

— Omtrent de droogmaking van het Haarlemmer meer, deelt de *Staats-Courant* het volgende mede:

Gedurende de afgeloopene maand zijn bij de plaats gehad hebbende daling van het water, de droogkomende oppervlakten des meerbodems zoo aanzienlijk toegenomen, dat het bij eenigzins krachtige winden moeijelijk wordt den middelbaren waterstand met juistheid op te geven; om die reden wordt hier vermeld de stand van den waterspiegel van den 27sten April jl., zijnde de laatste dag van stilte. Die stand was 3.74 el onder A. P.; in de *St. Cour.* van den 7den April, is de hoogte van het meerwater op den laatsten der maand Maart aangeteekend op 3.62 el onder dat peil; zoodat het polderwater in de eerste 27 dagen van April 12 duimen gedaald is.

Voorts heeft in het begin der maand de Leeghwater wegens de peilsverandering $118\frac{1}{2}$ uur stilgestaan wegens te hoogen stand des boezems. Wat de Cruquius betreft, aangezien het maalpeil met 1 April 0.30 el verlaagd en die maand alzoo in den regel ongunstig is voor de werking der pompmachines, heeft men dezen tijd te baat genomen, om het geheele zamenstel na te zien en zoo veel noodig te herstellen; den 29sten is de werking met al de pompen hervat. De Lijnden heeft 123 uren stilgestaan wegens te hoogen stand des boezems, de overige uren ten gevolge van afwaaijing bij de geheerscht hebbende noordelijke winden; en het Stoomwerktuig ter ontlasting van Rhijnlands boezem te Spaarndam, was van 1 tot 10, den 13den, 19den en 20sten der maand naar aanleiding der bestaande verordeningen ter ontlasting van Rhijnlands boezem werkzaam.

— Op den Hollandschen spoorweg zijn in April vervoerd 73,453 personen en is ontvangen f 82,469. — Op den Rhijn-spoorweg zijn 30,631 personen vervoerd en is f 49,890 ontvangen.

— De Heer J. Landmeters te Delft vierde den 2den zijne 60-jarige ambtsbetrekking in het Hoogheemraadschap van Delfland, in 86-jarigen ouderdom.

— Z. M. heeft te Leeuwarden nog benoemd tot Commandeurs van de orde der Eikenkroon, de Heeren: Mr. A. van der Laan, Griffier der Staten van Friesland; S. ten Cate, Burgemeester van Sneek; G. F. Baron Thoe Schwartzenberg en Hohenlansberg, Burgemeester van Menaldumadeel en Kamerheer in buitengewone dienst van Z. M. en Mr. H. W. W. de Blocq van Scheltinga, te Oranjewoud onder Oudeschoot.

— De Provinciale schoolcommissie in Zuidholland heeft in hare voorjaarsvergaderingen van 19, 20, 21 en 22 April, in het daartoe afgelegd examen, voor den tweeden rang 12, voor den derden rang 14 en voor den vierden rang 19 personen toegelaten, en aan 8 schoolhouderessen admissie toegekend, mitsgaders aan 7 personen vergunning verleend om in vreemde talen onderwijs te mogen geven.

— Gisteren is te Dordrecht de wedstrijd gehouden van de Koninkl. Ned. Jagt-club, welke vereerd werd door de tegenwoordigheid van Prins Hendrik.

— De polder Nieuwland, ten zuidoosten van het eiland Wieringen, in 1846 ingedijkt, is den 3den aan den Helder in openbare veiling verkocht aan den Heer J. M. A. Cazaux te Rotterdam, voor f 175,000.

— Te Bergen op Zoom heeft den 1sten een soldaat die beschonken was, in een bordeel een hoornblazer van de vesting-artillerie zoo gewond, dat hij weinig uren daarna is overleden.

— Zekere J. J. te Zuidwolde, in Groningen, ontving tijding, dat een zijner bloedverwanten in de Oost-Indische bezittingen was overleden, en hij daarvan eene erfenis konde krijgen. Er werd een gevolmagtigde benoemd en het geld door dezen in ontvangst genomen, maar in plaats van het over te maken, vertrekt hij daarmede naar Noord-Amerika. Op zijne zeereis echter gevaarlijk ziek geworden, was hij door gewetensangst zoodanig aangetast, dat hij weinig tijds voor zijnen dood de Scheeps-Officieren bij zich liet verzoeken en aan deze de geheele misdaad bekende, met ernstige bede, na zijne overlijden, de verduisterde gelden, ten bedrage van f 14,000, die nog bij hem aanwezig waren, aan de belanghebbenden en zoo bitter bedrogenen zoo spoedig mogelijk ter hand te doen stellen. Men verneemt, dat er bereids afdoende maatregelen zijn genomen, om zulks te bewerkstelligen.

— De Hoogleeraren Boeckh, Bernhardy, Meier en Ross te Halle, hebben alle vereerders van den grooten oudheidkundige, F. A. Wolf, uitgenoodigd om bijdragen te leveren tot oprigting van een gedenkteeken voor hem in die stad.

— De Belgische Regering heeft eene Commissie benoemd tot onderzoek van een middel, hetwelk ter behoeding van het vee tegen de longziekte, door een geneeskundige te Hasselt, den Heer Willems, op grond van eene reeks van welgeslaagde proefnemingen aanbevolen wordt: het bestaat in de inenting van het gezonde vee met smetstof, van aangetaste runderen genomen.

— Twaalfde Vervolg van het Verslag der Regering, nopens het Beheer en den Staat der Kolonie Suriname over 1849, (zie ons nº. van 10, 12, 17, 19, 24, 29, 31 Maart, 9, 14, 16 April en 5 dezer).

De huiselijke jurisdictie of tucht is, van de eerste tijden der vestiging van de volkplanting af, gegrond geweest op het Rom. regt, (vid. Lex D. de iis qui sui vel alieni juris sunt et Lex Cod. de emendat. serv.), volgens hetwelk aan den eigenaar het regt om zijnen slaaf, om wettige redenen, te straffen toegestaan, doch niet minder het mishandelen van hen streng verboden was.

Let men nu, dat bij de in Suriname voor alsnog vigerende oud-Hollandsche wetgeving als wettelijk beginsel is vastgesteld, dat, zoo dikwerf onze edicten, geboden en plakkaten zwijgen, de geschrevene wetten en civile regten, waaronder het Romeinsche regt wordt verstaan, zullen moeten worden gevolgd, zoo als dit, onder andere, uitdrukkelijk in artt. 57 en 59 der ordonnantie op de criminele justitie in de Nederlanden dd. 5 Julij 1570 wordt vastgesteld, dan mag met gerustheid worden aangenomen, dat de huiselijke jurisdictie over de slaven in de W.-I. kolonien is gegrond op de aldaar als subsidiair regt van kracht zijnde Romeinsche wetten, voor zooverre daarin later door den oud-Hollandschen en kolonialen wetgever niet mogt zijn voorzien.

Reeds in 1684 zijn door den Gouverneur van Sommelsdijk, hoezeer daarvan geene publicatie is kunnen gevonden worden, tegen eene wreede behandeling

der slaven maatregelen genomen, en bepaald »dat niemand zijne slaven zoude mogen verminken of met den dood straffen, maar zoodanigen, die dit verdiend hebbende, aan den Raad van Justitie zouden moeten overgeleverd worden."

De verschillende plakkaten, van 1686, 1725, 1749 en 1759 zijn opgenomen in de in 1849 nog vigerende publicatie van 31 Augustus 1784.

Bij art. 13 dezer publicatie wordt aan den directeur eener plantagie de magt toegekend, om aan eenen neger of negerin van 25 tot 50, uiterlijk 80 ordinaire matige zweepslagen, met eene zweep, door eenen neger-officier, te doen toebrengen, terwijl alle andere zwaardere straffen alleen door den eigenaar of administrateur, zullen mogen worden opgelegd; met bedreiging aan het slot van hetzelfde artikel, dat de eigenaar of meester, welke van verregaande aanhoudende kwade behandeling van zijnen slaaf mogt worden overtuigd, zal worden gecondemneerd om hem te verkoopen, behoudens eene criminele actie, wanneer de gepleegde mishandelingen eenige verminking ten gevolge mogten hebben gehad.

Op grond van gezegd art. 13 der publicatie van 1784, alsmede van de vroeger aangehaalde Romeinsche wetten, is meer dan eens door den hove de huiselijke jurisdictie over slaven binnen de kolonie, ontzegd aan zoodanige eigenaren, welke zich aan aanhoudende kwade bejegeningen hunner slaven hadden schuldig gemaakt.

Uit een en ander blijkt dat de grenzen der huiselijke jurisdictie over de slaven genoegzaam onbepaald waren, mits de eigenaren en administrateuren zich slechts niet schuldig maakten aan verminking hunner slaven en toepassing der doodstraf.

Hierin te voorzien en in het algemeen de geheele behandeling der slaven, hunne voeding, kleeding en werkzaamheden beter te regelen, was sedert lang de wensch der Regering hier te lande.

In het besluit des Konings van 6 Februarij des loopenden jaars, bij publicatie van 6 Mei in de kolonie afgekondigd, zijn vervat twee reglementen, gearresteerd;

Het eerste op de behandeling der slaven in de stad Paramaribo en hare buitenwijken, en in de stad Nieuw Rotterdam of het zoogenaamde Nickerie-punt. Het tweede op het onderhoud, den arbeid, de huisvesting en de tucht der slaven op de plantagien en gronden in de kolonie Suriname.

Bij het eerste reglement wordt hoofdzakelijk bepaald de soort en hoeveelheid der voedingsmiddelen, of 70 cents per week.

Verder wordt voorgeschreven hoedanig te handelen met slaven, die niet in staat zijn hun eigen voedsel te bereiden, met hen die hunne levensmiddelen verkwisten of verwaarloozen, of het daarvoor bestemde geld tot andere einden aanwenden, alsmede ten aanzien van zieke slaven.

De Gouverneur is bevoegd om bij duurte van levensmiddelen, na den kolonialen raad gehoord te hebben, het tarief, voor zoover de geldelijke uitkeering betreft, te verhoogen. Aan de slaven, zoowel particuliere als op den naam eener plantagie of grond bekend staande, voortdurend in de stad Paramaribo en hare buitenwijken of in de stad Nieuw-Rotterdam werkzaam, zullen minstens jaarlijks de volgende kleedingsbehoeften worden uitgereikt: aan de slaven van het mannelijk geslacht: 24 ellen Osnabrugsch linnen of 12 ellen Osnabrugsch linnen en 12 ellen Friesch bont, in eens, of ieder halfjaar de helft; een zwarte neger- of strohoed; aan de ambachtslieden bovendien een boezeroen; aan de slaven van het vrouwelijk geslacht, 12 ellen Osnabrugsch linnen, 12 ellen bont en 2 katoenen hoofddoeken, in eens, of ieder halfjaar de helft; aan de kinderen beneden de 14 jaren, zooveel van het boven bepaalde, als in verhouding tot hunne jaren, hunne behoefte en hunnen arbeid staat; aan bejaarden, ziekelijken of gebrekkigen, die tot geenerlei dienst meer geschikt en daarvan vrijgesteld zijn, 8 ellen Osnabrugsch linnen en 3 ellen Friesch bont; voorts aan de slaven in het algemeen de benoodigde naalden en garen tot het gereed maken hunner kleederen.

De bedoelde ellemaat is de oud-Amsterdamsche. De meester die nalatig is in het verstrekken van het noodige voedsel aan zijnen slaaf, wordt gestraft met eene boete van *f* 10 tot *f* 100 en evenzoo indien de verstrekking van kleederen eene maand ten achtere is. In beide gevallen zal in het benoodigde van Regeringswege worden voorzien ten koste van den nalatigen meester of van zijnen vertegenwoordiger.

De meester, die zijne slaven niet behoorlijk van huisvesting voorziet, wordt gestraft met eene boete van *f* 10 tot *f* 100. Die niet voor behoorlijke genees- en heelkundige behandeling zijner slaven zorg draagt, wordt gestraft met eene boete van *f* 25 tot *f* 100.

De Procureur-Generaal is bevoegd in dat geval den slaaf naar het militair hospitaal te doen brengen, ten koste van zijnen meester of van zijnen vertegen woordiger. Aan de slaven welke als ambachtslieden werkzaam zijn, wordt de Zondag als rustdag toegekend. Huisbedienden zullen, zooveel mogelijk, den Zondag als rustdag genieten.

Van zwangere vrouwen mag van de vijfde maand der zwangerschap af geen zware arbeid gevorderd worden. Na hare bevalling zijn ze 20 dagen en wanneer het kind in leven is, gedurende 2 maanden van allen arbeid vrij. Daarna moet steeds aan de moeder gelegenheid gegeven worden om behoorlijk voor haar kind te kunnen zorgen. (*Vervolg hierna.*)

's GRAVENHAGE, 6 Mei.

Bij besluit van 2 Mei jl., heeft Zijne Majesteit goedgevonden: aan de Heeren H. Ewijk, Staatsraad in buitengewone dienst; J. C. van de Polder, gepensionneerd Generaal-Majoor; Jhr. J. G. W. Merkes van Gendt, Luitenant-Kolonel, voorloopig belast met de dienst van Inspecteur in de 2de inspectie van fortificatien, en M. G. Beijerinck, gepensionneerd Hoofd-Ingenieur van den Waterstaat, te verleenen een eervol ontslag als leden der commissie van beheer en toezigt over de droogmaking van het Haarlemmer-meer, onder dankbetuiging voor hunne in die betrekking den lande bewezen diensten. Tot leden der voormelde commissie te benoemen: den Heer F. W. Conrad, Hoofd-Ingenieur van den Waterstaat, en den eerstaanwezenden Ingenieur te Amsterdam.

— Bij Z. M. besluit van den 28sten April, is benoemd tot Plaatsvervanger van den Kantonregter te Noordwijk, A. E. Roest van Limburg, Notaris te Katwijk.

— Bij Kon. besluit van den 4den is aan den Heer D. van Schravendijk, op zijn verzoek, verleend een eervol ontslag als Ontvanger der directe belastingen en accijnsen van Woubrugge en Rhijnsaterwoude, behoudens aanspraak op pensioen; is in zijne plaats benoemd de Heer F. O. van Domberg Heiden, thans Surnumerair van 's Rijks belastingen te Rotterdam, en zijn de Kantoren der directe belastingen en accijnsen te Woubrugge en Rhijnsaterwoude vereenigd tot éene ontvangst, hoofdplaats Woubrugge.

— Z. M. heeft op zijn verzoek eervol ontslag verleend aan D. J. v. d. Kaay als Burgemeester van Rossum en Hurwenen, en in zijne plaats benoemd, J. Enslie.

— Nog heeft Z. M. benoemd tot Ontvanger der directe belastingen en accijnsen te Steenbergen, kanton Bergen op Zoom, den Heer J. A. Bouwhuizen, thans te Heerlen.

— De Minister van Binnenl. Zaken heeft herinnerd, dat zij, die verlangen te worden toegelaten tot het Examen, bij de Konink. Academie te Delft in Junij te houden, voor Burgerlijke Ingenieurs, het bewijs zullen moeten overleggen dat zij op den 1sten September aanstaande den ouderdom van 17 jaren zullen zijn ingetreden, en dat zij zullen moeten doen blijken de navolgende kundigheden te bezitten: 1°. de rekenkunst, bijzonderlijk de kennis der gewone en decimaal breuken, met toepassing op het Nederlandsche maten- en gewigtenstelsel, zoomede de leer der meetkundige evenredigheden en het trekken van den vierkantswortel uit alle getallen; 2°. de eerste gronden der stelkunst, met inbegrip van de oplossing der vergelijkingen van den eersten graad met éene onbekende; de behandeling der wortelgrootheden en de eigenschappen der reken- en meetkundige reeksen; 3°. de meetkunst tot aan de eigenschappen der vlakken; 4°. het handteekenen, waarin men eene genoegzame vaardigheid zal moeten bezitten om uit de hand een omtrek te schetsen van een of ander geteekend voorwerp; 5°. de gronden van de grammatica der Nederduitsche, Hoogduitsche, Fransche en Engelsche talen, uit welke drie laatste men met gemak in het Nederduitsch moet kunnen overbrengen; 6°. de gronden der algemeene en Nederlandsche geschiedenis; 7°. de beginselen der aardrijkskunde.

Tweede Kamer der Staten-Generaal.

Zitting van Dingsdag 4 Mei.

In deze zitting heeft de Kamer hare werkzaamheden hervat en zijn de volgende wetsontwerpen ingekomen: een houdende regeling van het regtsgebied en de aanwijzing der zetels van de verschillende regtscollegien enz.; een tot het verleenen van subsidie voor den Rhijnspoorweg; een omtrent de strafwetgevende magt van waterschapsbesturen enz.; en een tot tijdelijke instandhouding van wetten en verordeningen van vreemden oorsprong in Limburg.

De vergadering heeft een aanvang gemaakt met de beraadslaging over het voorstel tot herziening van het Reglement van Orde, welke beraadslaging morgen zal worden voortgezet.

Zitting van Woensdag 5 Mei.

In deze zitting is ingekomen het verslag omtrent den staat van de hooge-, middelbare en lagere scholen over 1850—1851. De beraadslagingen over het voorstel, houdende wijzigingen in het Reglement van Orde van 1849, zijn voortgezet. Nadat de afzonderlijke artikelen waren aangenomen, is het gewijzigd reglement in zijn geheel met 43 tegen 2 stemmen, die van de Heeren van Eck en Mackay, aangenomen. De vergadering heeft den aanvang der beraadslaging over het wets-ontwerp betreffende de regterlijke organisatie bepaald op Woensdag aanstaande, des voormiddags ten elf ure.

Naar men verneemt zullen reeds aanstaanden Maandag de aanvullingswetten betrekkelijk de Regt. Organisatie in de afdeelingen onderzocht worden. Men ziet den uitslag van dat onderzoek met belangstelling te gemoet als van gewigtigen invloed op de eindbeslissing over de organisatie zelf.

AMSTERDAM, 5 Mei.

De Gemeenteraad heeft gisteren het voorstel tot opheffing der stedelijke muziekschool aangenomen, met bepaling dat aan de onderwijzers dier school een kwartaal honorarium zal worden verleend. — Voorts is in die vergadering besloten van stads wege eene som van *f* 1500 tot opluistering van het Rembrandtsfeest te besteden, en tot het benoemen van eene Commissie, tot het concipieren van een adres aan de Tweede Kamer, houdende bedenkingen tegen het wetsontwerp tot regeling van het regtsgebied en aanwijzing der zetels van de verschillende regtscollegien, inzonderheid wegens het ontnemen van het Provinciaal Hof aan Amsterdam.

— De Eerw. Heer J. Teisseidre l'Ange alhier, die vóór eenige jaren reeds gedachtenis vierde van zijn 50-jarige Evangeliedienst, en in het vorige jaar van zijne betrekking als Schoolopziener en lid der Prov. Commissie van onderwijs in Noordholland, beleeft thans op nieuw een jubeljaar van gelijken aard, daar hij den post van Secretaris der commissie van onderwijs 50 jaren vervuld heeft.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

FRANKRIJK.

PARIJS, 4 Mei.

Het Wetgevend Ligchaam heeft eergisteren de openlijke beraadslaging over het wets-ontwerp op de rehabilitatie van crimineel en correctionneel veroordeelden aangevangen, en na eene belangrijke beraadslaging over de geheele strekking der voordragt, de eerste artikelen aangenomen.

In die zitting is de begrooting voor 1853 ingekomen.

Den 1sten dezer heeft het genootschap tot bevordering van het lager onderwijs onder de Protestanten in Frankrijk, zijne jaarlijksche vergadering alhier gehouden onder voorzitting van den Heer Guizot, den beroemden staatsman en wijsgeer, die de bijeenkomst met eene aanspraak opende. Na herinnerd te hebben dat Christelijk volksonderwijs het doel van het genootschap was en dat het, overeenkomstig dat beginsel, eenen predikant tot bestuurder zijner onderwijzers-kweekschool had benoemd, zeide de Heer Guizot: »Onderwijs is niets zonder opvoeding. Opvoeding is niets zonder godsdienst. Deze waarheden leert de beschouwing der menschelijke natuur, en zij worden bevestigd door hetgeen voor onze oogen plaats heeft. Twee groote landen toch, Frankrijk en Engeland, arbeiden sedert dertig jaren ijverig aan de verbetering van het volksonderwijs. In het stelsel hetwelk in Frankrijk heerschend is geworden, vervult de Staat de eerste plaats; het volksonderwijs is er eene staatsinrigting. In Engeland is het volksonderwijs hoofdzakelijk aan de Staatskerk opgedragen. In beide landen gaat de regeling en ontwikkeling van het onderwijs voort. Maar te midden dezer groote krisis, welke nu sedert dertig jaren in beide landen plaats grijpt, doet zich een in het oogloopend feit voor, te weten dat in Engeland het volksonderwijs Christelijk blijft, en dat in Frankrijk de strekking heerschend wordt om het weder Christelijk te maken."

Verder deelde de Heer Guizot de volgende opgaven mede betreffende hetgeen in Frankrijk van elders dan van staatswege voor het volksonderwijs gedaan wordt. »Ons genootschap heeft aan zijne taak reeds 447,000 fr. te koste gelegd; het heeft aan 1043 onderwijzers ondersteuning verleend en tot de oprigting van 57 nieuwe scholen bijgedragen. Het heeft eene kweekschool die telken jare tien of twaalf godsdienstig gevormde schoolonderwijzers oplevert.

»De Katholieke kerk in Frankrijk behartigt niet minder het volksonderwijs. Zij telt thans hier te lande vijf en twintig godsdienstige vereenigingen van mannen en vijf en tachtig vereenigingen van vrouwen, welke aan die groote taak arbeiden; 7590 scholen van geestelijke broederschappen en 8300 scholen van geestelijke zusters geven onderrigt aan omstreeks 980,000 kinderen. De broeders van de Christelijke leering, ten getale van 4950, besturen 898 scholen en 38 kostscholen; de broeders van Maria, ten getale van 826, besturen 150 scholen, die door 21,665 kinderen bezocht worden; de broederschap van La Mennais heeft in Bretagne 600 broeders, 200 scholen en 20,000 leerlingen; de vrouwen-vereeniging van Nevers heeft meer dan 200 scholen onder haar bestuur; de zusters van den Heiligen Joseph, ten getale van 4500, hebben 700 scholen; de zusters der Christelijke scholen, ten getale van 400, hebben 70 scholen.

»Deze opgaven zijn onvolledig, doch zij zijn voldoende om te toonen, hoe groote ijver er in de Christelijke kerk, de Katholieke en de Protestantsche, voor het volksonderwijs heerscht."

— De Regeringsbladen berigten, dat de Minister van openbare werken in het belang van den landbouw besloten heeft geologische kaarten te doen vervaardigen, die aanwijzen uit welke bestanddeelen de grond in de onderscheiden oorden des lands is zamengesteld.

— Op het bal der Tuilerien hebben eenige Dames zich met gepoederd haar en een kapsel à la Pompadour vertoond, welke achteruitgang echter in het stuk van kapsel weinig bijval heeft gevonden.

— De nog altijd zieke aardappel staat hier vervangen te worden door eene meelachtige vrucht, vóór ruim twee jaren uit Amerika overgebragt, die oxalis heet, een' voortreffelijken smaak heeft en reeds in groote hoeveelheid aan de markt gebragt en verkocht wordt.

— Het openbaar onderwijs in Algerië is onder toezigt van het Ministerie van Oorlog; de benoemingen gaan alle van het militair bestuur uit.

OOSTENRIJK.

WEENEN, 1 Mei.

De Keizer van Rusland wordt hier den 8sten gewacht, benevens eenige leden der Keizerlijke familie, tot welker ontvangst men reeds toebereidselen maakt. Het verblijf van Z. M. zal 8 dagen duren en hij zal zich van hier naar Praag, Dresden en Berlijn begeven.

— Het verlof door den Keizer van Rusland aan den Hertog van Leuchtenberg gegeven, om eene reis naar Frankrijk te doen, acht men hier van het hoogste gewigt, daar sedert 22 jaren geen Russische Prins den Franschen bodem heeft betreden.

— De vorige Koning van Beijeren heeft van 1825 tot 1848 uit zijn bijzonder vermogen ruim 22 millioen guldens ter bevordering der kunst besteed.

— Men verneemt uit Warschau dat er een zware brand heeft gewoed, die aan de Bank en de fabrieken van eenen Bankier groote schade heeft veroorzaakt, die van den laatste alleen zou zes ton Ned. bedragen. Vijf menschen kwamen er bij om.

CHINA.

Er wordt in dit Rijk éene officiële Courant uitgegeven *Kingpao* of *Hof-heraut* getiteld, welke zeer duur is. Aanmerkingen of bijvoegingen tot gebeurtenissen te maken, is op verbeurte van het leven verboden. In de districts-hoofdplaatsen worden der goede gemeente nog bladen in handen gegeven, die haar vertellen wanneer hare overheden komen en vertrekken, gehoor verleenen, de tempels bezoeken, enz., enz. Van andere zaken wordt niets gerept.

Uit de *Hof-Heraut* blijkt, dat de opstand in China in 1850 uitbrak. Het berigt uit eene plaats in een brief van Gützlaff, kort vóór zijn dood geschreven en in de jongste berigten uit China, uitgegeven door de directie der Chinesche stichting te Kassel (1 Oct. 1851) te vinden, luidt aldus: »de geruchten, dat de zich als Keizer opwerpende Tiente de aanbidding Gods voorschrijft, worden steeds geloofwaardiger. Men hoort dat heden door eenige Mandarijnen verhalen. Hij zou dat gebod zelfs in zijne vaandels geschreven en overal afgekondigd hebben, ja hij eischt zelfs de viering van den Zondag. Zijn raadgever in dat opzigt is zekere Tung, die vroeger onderwijs ontving in het Evangelie."

De berigten nopens den opstand blijven voor de Keizerlijke dynastie zeer ongunstig. Overal lijdt zij verliezen en vele harer soldaten loopen met pak en zak naar den vijand over.

Op het einde van 1851 had de opstand aan de schatkist reeds 12 millioen gulden gekost.

STADS BERIGTEN.

Burgerlijke Stand.

Van den 29 April tot en met den 5 Mei 1852.

BEVALLEN: M. Verwys, geb. Lagarde, Z. — F. F. Duyverman, geb. Gutberlet, D. — E. M. van der Lelie, geb. Crooy, D. — A. M. van der Keur, geb. Kleynenberg, D. — J. Schild, geb. van Mastregt, Z. — A. Bonten, geb. Verhagen, D. — A. Kraneveld, geb. Petfors, Z. — M. Stikkelorum, D. — M. Opdendrees, geb. Regeer, Z. — A. Oonekink, geb. van der Mark, D. — C. Kriek, geb. Poelijoe, D. — K. Moenen, geb. Dubbelaar, Z. — G. Ingeneger, geb. de Wringer, D. — J. M. Erades, Z. — W. van Tongeren, geb. Penseel, Z. — C. Hanselaar, geb. Hoppezak, D. — C. A. van Dorp, geb. Richter, D. — G. van Weesel, geb. Mooten Z. — C. Bruinenberg, Wed. van A. de Borgie, D. — W. Smits, geb. Groenendijk, Z. — D. Privé, geb. Schreuder, Z. — M. Noordermeer, D. — M. Teske, geb. van Leeuwen, D.

GEHUWD: G. Zierikzee, Jm. en M. Hamerling, Jd. — G. J. van Hugten Jm. en J. van Reeken, Jd. — M. van Bruggen, Wedr. en M. Tendeloo, Jd. — A. Dissevelt, Jm. en M. C. Floryn, Jd. — P. Teggelaar, Jm. en J. J. Crama, Jd. — J. C. Gans, Jm. en S. M. Schip aan Boord, Jd. — J. Ysphax, Jm. en C. Wyling, Jd. — J. Uljee, Jm. en M. C. Coenen, Jd. — H. van Borselen, Jm. en P. K. de Heer, Jd. — W. F. de Vink, Jm. en W. Wynnobel, Jd. — S. Vellekoop, Jm. en Neeltje Sibbes, Jd. — H. Jansen, Jm. en D. van der Horden, Jd. — W. van Hoven, Wedr. en M. Stikkelorum, Jd. — L. H. Hooff, Jm. en A. Overduin, Jd. — P. L. van Erkel, Jm. en C. J. Mulder, Jd. — A. H. Hofkes, Jm. en M. E. Smazen, Jd. — J. C. Smazen, Jm. en M. C. Hofkes, Jd. — N. M. van Bemmel Jm. en J. Montagne, Jd. — H. J. Otto, Jm. en J. M. Schretlen, Jd. — N. Gerdijn, Jm. en M. van Boma, Jd. — J. Flippo, Jm. en A. M. Kehl, Jd. — C. P. A. E. Stiehl, Jm. en M. L. Teunisse.

OVERLEDEN: H. de Koning, 34 j. — C. C. Wolvekamp, D., 9 m. — H. M. Corriet, Z., 3 m. — P. Kuypers, geb. Ooijendijk, 74 j. — A. Korenhof, Z., 19 m. — M. H. Nieuwenhuyzen, D., 18 m. — J. C. van Leeuwen, 29 j. — P. J. Kaneman, Z., 10 w. — M. J. Lambooy, D., 5 j. — M. van den Burg, D., 6 w. — A. E. Christiaanse, geb. Kriften, 69 j. — M. F. Duyverman, D., 4 d. — B. C. Weeninck, 35 j.

In de maand April 1852 zijn binnen de Gemeente *Leyden* overleden 84 personen, als: 17 Mannen, 24 Vrouwen, 23 Zoons en 20 Dochters; daarenboven als levenloos aangegeven 6.

Gedurende diezelfde maand zijn aldaar geboren 127 Kinderen, als: 66 Zoons en 61 Dochters.

KERKNIEUWS.

De Kerkeraad der Herv. Gemeente te Edam heeft uit het bekende drietal Predikanten, den 3den dezer beroepen Ds. G. L. van Loon, te Nydrecht.

217de Staats-Loterij.

Trekking der Eerste Klasse.

3de Trekking. No. 9584 een prijs van ƒ 5,000. No. 16826 een prijs van ƒ 1,250. Nos. 6243, 8193, 10291, 10452, 10710 en 19284 ieder een prijs van ƒ 1,000.

4de » No. 3517 een prijs van ƒ 1,000.

ADVERTENTIEN.

Getrouwd: H. J. OTTO,
EN
LEYDEN, 5 Mei 1852. J. M. SCHRETLEN.

Heden namiddag ten 3 uren overleed onze geliefde Moeder en Behuwd-Moeder ANTONIA ELISABETH KRIFTEN, Wed. JACOBUS CHRISTIAANSE, in den ouderdom van bijna 69 jaren.

Uit aller Naam,
LEYDEN, 2 Mei 1852. M. CHRISTIAANSE.

LEYDEN, 4 Mei 1852. Heden overleed, na een langdurig lijden, kalm en gelaten, de Heer B. C. WEENINCK, ten huize mijner Ouders. Nog geen jaar was ik eene gelukkige gade, terwijl een Zuigeling van slechts weinige weken met mij een onherstelbaar verlies lijdt.

Wede. F. C. M. WEENINCK, Geb. KOCH.

Eenige, Algemeene Kennisgeving.

Op uitdrukkelijke begeerte des overledenen, zullen geene uiterlijke teekenen van rouw worden gedragen.

Het heeft den Alleenwijzen en Algoeden God behaagd, mijne geliefde Huisvrouw MARGARETHA HENDRIKA BUNINGH, in den ouderdom van 36 jaren tot zich te roepen, mij nalatende zes Kinderen, meest allen te jong om dat onherstelbaar verlies te beseffen. Alle die de Overledene in haar leven van nabij gekend hebben, zullen kunnen beseffen, wat ik en hare zes Kinderen aan haar verliezen.

LEYDEN, 5 Mei 1852. V. STOKHUYZEN,

Eenige Kennisgeving.

Voor zóó vele blijken van deelneming, als wij ontvangen hebben bij de viering van onze 25-jarige Echtvereeniging, betuigen wij aan Aanverwanten, Vrienden en Bekenden, onzen hartelijken dank.

Dr. C. W. H. VAN KAATHOVEN,

LEYDEN, 4 Mei 1852. D. A. E. VAN KAATHOVEN, Geb. POMPE.

Voor de vele bewijzen van deelneming, bij de langdurige ziekte en het afsterven mijner geliefde jongste Dochter ontvangen, betuig ik, ook namens de Familie TYDEMAN, mijnen welmeenenden dank.

Wede J. TERPSTRA,

LEYDEN, 4 Mei 1852, W. L. TYDEMAN.

ECHTSCHEIDING.

Bij Vonnis der Arrondissements-Regtbank te *Leyden*, van den tienden Februarij 1800 twee en vijftig, is op verzoek van ANTONIUS VAN ZIJP, *Schoenmaker* te *Leyden*, het Huwelijk tusschen hem en zijne afwezige Huisvrouw GRIETJE THOMASSE bestaande, **ontbonden** verklaard met alle de gevolgen van dien.

Geschiedende hiervan aankondiging ter voldoening aan artikel 328 van het Wetboek van Burgerlijke Regtsvordering.

De Procureur voor den Verzoeker geoccupeerd hebbende,

A. A. DILLIÉ.

C. TER LAAG, *Doctor in de Genees- en Verloskunde*, is ***Verhuisd*** naar de Papengracht, hoek van de Langebrug.

Daar de Ondergeteekende de affaire van zijn' Broeder G. GERRETSE heeft *overgenomen*, zoo neemt hij bij deze de vrijheid, aan zijne geëerde Begunstigers bekend te maken, dat zijne Woonplaats thans is op de Haarlemmerstraat, Wijk VI. No. 380, en dat bij hem weder versche **Ezelinnen- en Geitenmelk** te bekomen is, welke aan huis bezorgd wordt; zijnde mede ***Ezelinnen te Huur.***

A. GRIFFIJN.

Wordt verlangd, zoo spoedig mogelijk, eene BURGERDOCHTER, van de Hervormde Godsdienst, geschikt om met **Kinderen** om te gaan, en bekwaam in het **Wollen-Naaijen.** Adres onder Lett. **K.** bij den Boekhandelaar P. ENGELS.

In de bestaande Fabrieken te *Haarlem* is gebrek aan Werklieden; in de Weverij kan verdiend worden *f* 4.— a *f* 6½ en in de Drukkerij *f* 2,50 à *f* 3.— per week. WEVERS en DRUKSTERS van goede Getuigschriften voorzien, zouden aldaar dadelijk werk kunnen bekomen.

HOOGHEEMRADEN VAN RIJNLAND zijn voornemens op Dingsdag den 18den Mei 1852, in het Openbaar in het *Gemeenlandshuis* te Halfwege *Haarlem* en *Amsterdam* te **besteden**:

1°. *Het leveren van bezaagd en onbezaagd, Eiken, Greenen, Dennen, Vuren, Ypen en Beukenhout.*

2°. *Het leveren van gebakken Steen, als:*

10,000 *Boeregraauwe Moppen.*
5000 *Dito dito.*
4000 *Vlakke Klinkert Moppen.*
6000 *Boeregraauw.*
6000 *Vlakke Klinkert Drielingen.*
6000 *Boeregraauw.*
6000 *Straatklinkert.*
1000 *Blaauwe Plakkers.*
1000 *Misbakken Tegels.*

3°. *Het leveren van 150 Mud Schulpkalk.*

4°. *Het leveren van 300 kubiek ellen Grint en 50 kubiek ellen Zand.*

5°. *Het leveren van het benoodigde Bladriet voor 7000 vierkante ellen Rietnatbekramming.*

6°. *De bezorging van al de Lantaarns en Lichtbakens te Spaarndam, gedurende den tijd van drie jaren, ingaande den 1sten Julij 1852 en eindigende den 1sten Julij 1855.*

De Voorwaarden en het Bestek zullen vijf dagen vóór het doen der Besteding, ter lezing liggen ter Secretarie van Rijnland te *Leyden*, en in de Gemeenlandshuizen te Halfwege *Haarlem* en *Amsterdam* en te *Spaarndam*, en voorts zal dagelijks onderrigting en aanwijzing worden gedaan bij de Opzieners aldaar; zullende des voormiddags te elf ure, des noodig, een aanvang worden gemaakt met het lezen der Voorwaarden van Besteding.

OPENBARE VERKOOPING,

aan het Kanaal te *Katwijk*, op Dingsdag den 25sten Mei 1852, 's morgens ten 10 ure, van: eene **Stoommachine** van lage drukking van vier paardenkracht, twee **Molens** met IJzeren Assen en Drijfrad, waarvan eene tevens ingerigt om hout te zagen, beide zeer geschikt voor kleine Poldermolens; eene IJzeren Pomp, eene Koperen Dito; twee **Schuiten**, eene groot 435 en eene 278 Ned. Vaten; eene partij nieuwe Sparren, halve Rondhouten, 2 duims en 1½ duims Dennen Deelen van onderscheidene grootte en breedte, 6 à 8 duims Dennen Bindten, 4 à 6 duims Eiken Ribbenhout, Goten, enz. De betaling der Koopen van *f* 20.— en minder moet *contant* en van hoogere sommen vóór of op den 1sten September 1852 geschieden. Inmiddels kan alles 8 dagen vóór den Verkoop worden bezigtigd en zijn nadere inlichtingen te bekomen ten Kantoren van den Notaris A. E. ROEST VAN LIMBURG, te *Katwijk aan den Rijn*, en van de Heeren WEYLAND en DE FREMERY, te *Leyden*.

Eene kwaadaardige huidziekte genezen door de Zalf en Pillen van Holloway.

De Heer FISHING, laatstelijk gewoond hebbende in de Broadstreet te Bath, leed sedert een aantal jaren aan eene scorbutieke huidziekte, waarvan onder anderen zijne handen zoo aangedaan waren, dat hij gedurende maanden lang buiten staat was zijne bezigheden te verrigten. Hij had bijna alle geneesen heelkundigen aldaar geraadpleegd, en daarenboven de baden te Bath, welke tot genezing van huidziekten zeer beroemd zijn, gebruikt, doch de hevigheid der kwaal verminderde ook daardoor niet. Toen eindelijk beproefde hij de *Zalf* en *Pillen* van HOLLOWAY, waardoor hij zoo volmaakt genezen is, dat hij reeds sedert twee jaren er niets meer van bespeurt.

Door het vermeerderd debiet zijn de prijzen als volgt:

Doosjes Pillen à *f* 0.90, *f* 2.10, *f* 3.30, *f* 7.75, *f* 15.50, *f* 23.50.
Potjes Zalf à *f* 0.90 *f* 2.10, *f* 3.30, *f* 8.15, *f* 15.90, *f* 23.90.

Te bekomen bij W. C. VAN DORT, te *'s Hage*; bij J. A. P. P. VAN DER HEYDEN, te *Gouda*, en bij J. STRAATMAN, Hoofd-Depôthouder te *'s Hertogenbosch*, alsmede te *Londen*, Strand 224, *Holloway's Etablissement.*

BEURSPRIJS VAN SCHULDBRIEVEN.

WOENSDAG, 5 Mei.

			Laagst koers.	Hoogst koers.	Gebleven.
NEDERLAND, Werkelijke Schuld	à 2½	pCt.	60 15/16	61	61
Dito Certificaten	" 3	"	72 1/2	72 5/8	72 5/8
Dito dito	" 4	"	92 3/4	92 7/8	92 13/16
Amortisatie Syndicaat	" 3½	"	93 1/8	93 1/4	93 1/8
Handelmaatschappij	" 4½	"	113 1/2	—	—
O. I. Leening	" 4	"	92 1/4	—	—
Dito Holl. Spoorweg	"		80	82	80
Aandeelen Rijn-Spoorweg	" 4½	"	99 1/4	—	—
Haarlemmermeer	" 5	"	—	—	—
FRANKRIJK, Certif.	" 3	"	65 7/16	—	—
Dito dito	" 5	"	—	—	—
RUSLAND, Obl. HOPE 1798 en 1816	" 5	"	106 1/4	—	—
Dito dito 1828 en 1829	" 5	"	105 3/8	—	—
Cert. bij dito 1831 en 1833	" 5	"	—	—	—
Dito 1840	" 4	"	89 7/8	—	—
Dito bij STIEGLITZ & Co.	" 4	"	89 9/16	89 11/16	89 9/16
Dito dito Nieuwe	" 4	"	89 1/4	—	—
Inschrijving in Assign.	" 6	"	68	—	—
Certificaten van dito	" 6	"	—	—	—
POLEN, Obligatiën	" 4	"	81 1/4	—	—
Dito Aandeelen met Loten.	fl. 250	f	—	—	—
Dito dito 1835	" 500	"	—	—	—
SPANJE, Obligatien	à 1	pCt.	21 5/16	21 1/8	—
Dito Obligatiën	" 3	"	47 1/4	—	—
Dito Binnenl. à 6 m.	" 3	"	42 7/16	42 5/8	42 1/2
Bewijzen Coupons			2 5/8	—	—
OOSTENRIJK, W. B. bij Goll.	" 5	"	—	—	—
Dito	" 4	"	64 1/4	—	—
Dito Metall.	" 5	"	74	74 1/4	—
Dito Nieuwe	" 5	"	84 3/8	—	—
Dito 1847	" 2½	"	38 11/16	38 1/4	—
BELGIE, Banc.	" 2½	"	—	—	—
Dito bij ROTHSCHILD	" 2½	"	50 3/8	—	—
BRAZILIE, 1824 100 £	5	"	98 1/2	—	—
PORTUGAL, te Londen	" 5	"	39 1/2	39 5/8	39 1/2
Dito dito	" 4	"	37 3/4	37 1/4	37 3/8
VENEZUELA,	" 3¼	"	48 1/2	48 5/8	—
MEXICO,	" 5	"	—	—	—
AMERIKA, Bankactiën			4 1/4	—	—

Grieken 4 4½.

Braz. 1839, £ 100, 5 pCt. 96¾ 97.

Koers van het Geld: Beleening 2½ pCt. Prolongatie 2½ pCt. Wissel-Disconto 2. De Wisselkoers der Gouden Tienguldenstukken is *f* 9.60 à 70.

Te Leyden ter Boekdrukkerij van J. G. LA LAU.